

Cyfarfod 37
4ydd Rhagfyr 2023, 14:00-16:00
Cyfarfod o Bell trwy gyfrwng Zoom

COFNODION

Yn bresennol:	
Hazel Lloyd Lubran (HLL)	Cadeirydd, CAVO
Gavin Bown (GB)	Is-gadeirydd, Cyfoeth Naturiol Cymru
Gillian Perry (GP)	Cyfoeth Naturiol Cymru
Cynghorydd Bryan Davies (BD)	Arweinydd, Cyngor Sir Ceredigion
Barry Rees (BR)	Cyngor Sir Ceredigion
Rhodri Llwyd Morgan (RLM)	Prifysgol Aberystwyth
Vanessa Cashmore (VC)	Coleg Ceredigion / Coleg Sir Gâr
Iwan Cray (IC)	Gwasanaeth Tân ac Achub Canol a Gorllewin Cymru
Andrew Cornish (AC)	Coleg Ceredigion / Coleg Sir Gâr
George Holloway (GH)	One Voice Wales
Gwilym Dyfri Jones (GDJ)	Prifysgol Cymru y Drindod Dewi Sant
Richard Yelland (RY)	Heddlu Dyfed-Powys
Trina Nealon (TE)	Bwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda
Cerys Humphreys (CE)	Bwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda
Vicky Jones (VJ)	Llywodraeth Cymru
Hefyd yn bresennol:	
Baillie Olivia-Jones (BOJ)	Mid and West Wales Fire and Rescue Service
Greg Jones (GJ)	Cyngor Sir Ceredigion
Alun Williams (AW)	Cyngor Sir Ceredigion
Cathryn Morgan (CM)	Cyngor Sir Ceredigion
Caitlin Theodorou (CT)	Cyngor Sir Ceredigion
Councillor Catrin Davies (CE)	Cyngor Sir Ceredigion
Claire Bryant (CB)	Heddlu Dyfed-Powys
Councillor Matthew Vaux (MV)	Cyngor Sir Ceredigion
Gemma Delafield (GD)	Cyngor Sir Ceredigion
Neil Coetzee	Cyngor Sir Ceredigion
Tim Cefnogi Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus (BGC):	
Diana Davies (DD)	Cyngor Sir Ceredigion
Tim Bray (TB)	Cyngor Sir Ceredigion
Lynne Walters (LW)	Cyngor Sir Ceredigion
Sara Dafydd (SD)	Cyngor Sir Ceredigion

Teleri Elias (TE)	Cyngor Sir Ceredigion (<i>Cofnodion</i>)
Ymddiheuriadau, cyflwyniadau a datganiadau diddordeb	
Croesawodd y Cadeirydd bawb i'r cyfarfod, a nodwyd ymddiheuriadau am y canlynol:	
Dr Ardiana Gjini Megan Harris Elen James	Bwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda Iechyd Cyhoeddus, Bwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda Cyngor Sir Ceredigion
37.1	Cofnodion blaenorol cyfarfod BGC Ceredigion – 04.09.2023
Cytunwyd fod cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 04.09.2023 yn gofnod cywir.	
37.2	Materion yn codi o'r cyfarfod blaenorol
Mae'r holl gamau gweithredu o'r cyfarfod blaenorol ar 04.09.23 innau wedi'u cwblhau neu wedi'u cynnwys ar yr agenda.	
37.3	Diweddariadau Grŵp Prosiect PSB:
	i. Strategaeth Carbon Niwtral Aberystwyth a Datgarboneiddio (Gillian Perry, Cyfoeth Naturiol Cymru)
	ii. Gwella Lles Cymunedol a Mynd i'r afael â Chaledi yn Aberteifi (Hazel Lloyd-Lubran, CAVO)
	iii. Llesiant yn Llanbedr Pont Steffan (Greg Jones, Cyngor Ceredigion)
<p>i. Strategaeth Carbon Niwtral Aberystwyth a Datgarboneiddio (<i>Gan gynnwys diweddariad ar y Strategaeth Ynni Rhanbarthol / Cynllun Gweithredu, a Chynllun Ynni Ardal Leol Ceredigion a Phowys gan Bethan Lloyd-Davies a Dr Gemma Delafield</i>)</p> <p>Adroddodd Gillian Perry (GP) ei bod wedi cadeirio ei chyfarfod cyntaf o'r grŵp hwn ar y 26.10.23. Cyfarfod hybrid oedd hwn gyda'r aelodau hefyd yn cael cynnig y cyfle i gwrdd wyneb yn wyneb yng Nghanolfan Lles Llamedd. Roedd agenda'r cyfarfod hwn yn cynnwys diweddariad ar y Cynllun Lles Lleol 2023-28 sy'n dod i'r amlwg. - Cynllun Cyflawni gan Timothy Bray. I gefnogi pwyslais yn y dyfodol ar gefnogaeth cyd-gynhyrchu ar gyfer camau gweithredu yn y dyfodol, mynychwyd y cyfarfod hefyd gan Roxanne Treacy, Rhwydwaith Cydgynhyrchu Cymru.</p> <p>Trafodwyd tri chyflwyniad gan y grŵp, un gan Dr Gemma Delafield yn manylu ar y gwaith ar y Cynllun Ynni Rhanbarthol, un gan Rhian Rees, Bwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda ar y Siarter Teithio Iach ac un gan Ann Owen, Menter a Busnes yn rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf am Rwydwaith Bwyd Lleol Ceredigion.</p> <p>Mae'r cyflwyniadau hyn yn adlewyrchu nodweddion allweddol ar gyfer camau gweithredu'r grŵp prosiect hwn yn y dyfodol, ac i symud ymlaen y trafodaethau ymlaen ymhellach cynigiwyd y camau canlynol:</p> <ul style="list-style-type: none"> • I gefnogi'r ymgynghoriad cymunedol sydd ei angen o fewn cam nesaf y gwaith hwn a gwahodd Dr Gemma Delafield i fynychu cyfarfod y BGC heddiw. • I wahodd Rhian Rees i ymuno âg aelodaeth y grŵp prosiect a gofyn am arweiniad wrth y BGC ar ei gynrychiolaeth fel rhan o Grŵp Llywio'r Siarter Teithio. • I gydnabod bod blaenoriaethau ffermio a bwyta bwyd yn uchel ar yr agenda wrth hyrwyddo newid hinsawdd. • I ystyried adolygiad aelodaeth o'r grŵp hwn ac i wella cyfranogiad wrth y sectorau amaethyddiaeth a phren. 	

- Ystyried ymhellach y cynnydd ar asesiad risg yr hinsawdd sydd ar hyn o bryd yn cael ei ddatblygu gan Gyfoeth Naturiol Cymru, ac edrych i gyd-gynhyrchu a'i wreiddio o fewn ein cymunedau lleol.

Gwnaeth GP hefyd gyfeirio cychwynnol at yr argymhelliad a wnaed ar gyfer diwygio enw'r grŵp prosiect hwn. Bydd hwn yn ategu at y strategaeth Cymru Can ar gyfer 2023-30 sydd wedi'i lawnsio'n ddiweddar gn Gomisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol dros Gymru, ac fe fydd yn adlewyrchu sgôp cyfan y grŵp hwn sy'n ymwneud â hinsawdd a natura'r draws y Sir i gyd. Gorffennodd GP ei diweddariad trwy gyfeirio at y cyfle i'r grŵp i ystyried ffyrdd cyllido newydd posibl gan gynnwys y Gronfa Ffyniant Gyffredin.

Cytunwyd ar y manylion isod a nodwyd y camau gweithredu canlynol:

CAM GWEITHREDU: Gillian Perry i ystyried blaenoriaethau'r Gronfa Ffyniant Gyffredin fel elfen gefnogol posibl ar gyfer gwaith y grŵp prosiect.

Fel rhan o'r diweddariad, roedd gan Dr Gemma Delafield (GD) gyflwyniad ar gyfer y BGC yn darparu trosolwg o'r gwaith sy'n gysylltiedig â Rhaglen Tyfu Canolbarth Cymru er mwyn llunio Strategaeth Egni Ranbarthol. Mae'r gwaith hwn hefyd yn gysylltiedig â Chynllun Egni Ardal Leol Ceredigion (LAEP). Darparodd GP fanylion o'r cysylltiadau rhwng y cynlluniau ar raddfa Genedlaethol, Rhanbarthol a Lleol gan gyfeirio'n uniongyrchol at ddyhead Llywodraeth Cymru i gael 100% o'i ofynion egni trwy dulliau adnewyddadwy erbyn y flwyddyn 2025. Rhannwyd manylion hefyd o darged cysylltiedig a nodwyd gan Lywodraeth Cymru y bydd o leiaf 1.5GW o'r capasiti ynni adnewyddadwy gofynnol yn cael ei gynhyrchu o berchnogaeth leol o fewn yr un cyfnod amser. Cafodd y targedau hyn eu cydnabod fel rhai heriol ac eglurodd GD bod angen rhannu rhagor o wybodaeth yn y Cynllun Ynni Cenedlaethol erbyn diwedd 2024. Bydd cynnydd pellach yn cynnwys cydweithio rhwng ystod eang o bartneriaid gyda gweledigaeth a rennir ar gyfer Strategaeth Ynni Ranbarthol. Bydd hyn yn darparu system ynni sero-net, gan ddarparu buddion economaidd a chymdeithasol gyda'r nod o gael gwared ar dlodi ynni. Wrth gloi, amlygwyd y bydd pwyslais ar gysylltu'r rhanbarth hwn â rhanbarthau eraill y DU ynghyd â'r mesurau datgarboneiddio ehangach y maent y neu rhoi ar waith. Gyda'r integreiddiad ehangach hwn mewn golwg amlygwyd gan GD i'r BGC bod chwe maes blaenoriaeth wedi'u nodi:

- Datgarboneiddio trafniadaeth.
- Datgarboneiddio stoc tai.
- Buddsoddiad Strategol yn y grid.
- Hyrwyddo defnyddio ynni adnewyddadwy drwy opsiynau newydd o gynhyrchu a storio.
- Datblygu atebion arloesol newydd.
- Defnyddio'r potensial sydd yn y sector amaethyddiaeth.

Gyda rôl ranbarthol yn cael ei chyflawni gan GD mae hyn yn galluogi trosolwg o'r hyn sy'n digwydd yn genedlaethol ac yna mae hyn yn cael ei osod yn gadarn o fewn y cyd-destun Lleol. Ar hyn o bryd mae LAEP Ceredigion yn datblygu i chwarae rhan allweddol ar ôl cael eu llywio gan flaenoriaethau a'u llywio yn seiliedig ar ddeallusrwydd lleol yn y sector hwn.

Mae'r LAEP, sydd o dan arweinyddiaeth yr ALI yn canolbwyntio ar ystyried y system ynni yn ei chyfanrwydd. Gan nodi camau gweithredu integredig allweddol, ei nod yw sicrhau gwelliannau lleol ar draws meysydd gwasanaeth. Mae gwaith mapio cychwynnol wedi'i wneud gyda rhanddeiliaid i nodi darpariaeth leol ac mae gwaith bellach yn symud tuag at fodelu'r cynllun. Bydd gweithdai yn parhau i gyfrannu at y gwaith hwn, a'r gobaiith yw y bydd y cynllun yn cael ei gymeradwyo erbyn diwedd Mawrth 2024. Bydd yr amserlen hon yn cael ei chyflawni drwy ei chyflwyno i'r Cabinet i'w hystyried gan yr Aelodau.

Mae cymorth a chefnogaeth bellach ar gyfer ymgysylltu â'r gwaith hwn yn cael ei ystyried ar hyn o bryd drwy Rwydwaith Cydgynhyrchu Cymru.

Mewn trafodaeth amlygwyd hefyd bod y gwaith hwn yn ddibynnol iawn ar y rhwydwaith dosbarthu ynni ac mewn ymateb nododd GD eu bod fel fîm yn arsylwi ar y datblygiadau sy'n digwydd yn Ne Cymru yn ogystal ag yn uniongyrchol o fewn y Grid Cenedlaethol. Cadarnhawyd bod hwn yn waith cymhleth a llafurus, ond y gobaith yw y bydd datblygiadau atebion arloesol newydd yn cael eu gwneud yn y gwaith hwn ochr yn ochr â'r targedau mwyaf heriol hyn.

Diolchodd y Cadeirydd i GD am ei chyflwyniad gynhwysfawr gan ofyn oes oedd unrhyw gwestiynau neu sylwadau pellach wrth aelodau'r BGC.

I ddechrau'r drafodaeth, ailadroddodd y Cyngorydd Catrin Davies (CD) bwysigrwydd y cyflwyniad a cheisiodd eglurder pellach ar yr union ganran a roddwyd yn y cyfeiriad a wnaed at y targed ynni o 1.5GW ar gyfer perchnogaeth leol.

CAM GWEITHREDU : Cytunodd GD i wneud ymchwil pellach a rhannu'r wybodaeth hon gydag aelodau maes o law.

Yn dilyn hyn, nododd HLL efallai y byddai'n briodol i ystyried opsiynau ariannu trwy grant ar gyfer elfennau o'r gwaith hyn. Mewn ymateb i hyn, gwnaeth CD bwysleisio rôl Cyngorau Tref a Chymuned yn hyn o beth gan nodi y byddai gweithio ar y cyd gyda Chynghorwyr yn fuddiol.

Gwnaeth y Cyngorydd Bryan Davies (BD) esbonio bod y Cabinet wedi ystyried Ymddiriedolaethau Tir Cymunedol ar gyfer datblygu tai lleol a gall hyn yn sicr ddarparu cyfle delfrydol i gyd-fynd â'r gwaith hwn.

CAM GWEITHREDU: BD a GD i rannu rhagor o wybodaeth am Ymddiriedolaethau Tir Cymunedol a'r holl aelodau BGC i ddarparu unrhyw adborth cymunedol ychwanegol ar y gwaith hwn i GD.

CAM GWEITHREDU: GD i gyd-weithio gyda Rhwydwaith Cydgynhyrchu i Gymru i ymgymryd ymhellach âg ymgysylltiad cymunedol ?

ii. Gwella Llesiant Cymunedol a Mynd i'r afael â Chaledi yn Aberteifi.

I ddechrau'r diweddariad hwn, nododd HLL, yn dilyn ei phenodiad yn Gadeirydd y BGC, fod y grŵp prosiect hwn bellach yn awyddus i benodi Cadeirydd newydd. Disgwylir i grŵp y prosiect gyfarfod eto yn y Flwyddyn Newydd a bydd manylion pellach am y penodiad hwn yn cael ei rannu gyda'r BGC maes o law.

Cynhwyswyd nodiadau'r cyfarfod diwethaf ar gyfer y grŵp hwn gyda'r pecyn cyfarfod a thynnodd HLL sylw at y prif bwyntiau a gwmpesir. Fel diweddariad i'r cynllun gwreiddiol bydd cyflwyniad yn seiliedig ar adroddiad proffil a ddatblygwyd gan Fwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda ar gyfer De Ceredigion yn cael ei gyflwyno yng nghyfarfod mis Ionawr.

Cafodd aelodau'r grŵp prosiect eu diweddarau ar brosiectau a ariannwyd gan y Gronfa Ffyniant Gyffredin yn nhref Aberteifi a'r ardal gyfagos. Roedd y manylion hyn yn cynnwys prosiectau penodol Aberteifi ynghyd â manylion mentrau ledled Ceredigion sy'n cael effaith ar y dref farchnad. Er mwyn datblygu'r asesiad effaith hwn ymhellach, cytunwyd y bydd aelodau yn eu cyfarfod nesaf yn derbyn y wybodaeth ddiweddaraf am flaenoriaethau ac effaith prosiectau. Bernir bod hyn yn bwysig er mwyn monitro'r ddau weithred a nodi bylchau posibl yn y ddarpariaeth y mae angen i wasanaethau eu targedu ymhellach.

Roedd trafodaethau'r grŵp prosiect hefyd yn cynnwys diweddariad gan Carwyn Young ar ddatblygiad posibl Canolfan Les yn Aberteifi. Rhannwyd manylion cychwynnol ar yr ymgynghoriad lleol arfaethedig, a gofynnwyd i'r adborth erbyn hyn gael ei rannu gyda'r grŵp. Bydd yr adborth hwn hefyd yn ymdrin â lleoliadau arfaethedig a bydd yn canolbwyntio ar yr anghenion lleol sydd wedi'u nodi. Cytunwyd ar gyfres o ddiweddariadau ac mae cefnogaeth Rhwydwaith Cydgynhyrchu Cymru hefyd wedi cael ei defnyddio i gynorthwyo gyda'r gwaith hwn.

Yn olaf, daeth y diweddariad ar gyfer y grŵp prosiect Aberteifi i ben trwy nodi bod y grŵp prosiect wedi derbyn cyflwyniad ar Bartneriaeth Bwyd Ceredigion sy'n cael ei hwyluso gan Menter a Busnes. Mae gwaith cychwynnol ar y prosiect hwn wedi ceisio annog ceisiadau am gyllid grant ac wedi gwneud gwaith mapio cychwynnol o'r sector ar draws y Sir. Ynghyd ag ystyried agweddau allweddol ar gynhyrchu bwyd lleol, amlygwyd pwysigrwydd caffael a dosbarthu bwyd lleol ac mae cysylltiadau wedi'u datblygu gyda chwmnïau sector preifat allweddol e.e. Bwydydd Castell Howell. Disgwylir diweddariad pellach ar y gwaith hwn yn ystod y chwarter nesaf a bydd y cyfarfod ar gyfer mis Ionawr hefyd yn cynnwys diweddariad ar brosiect yr Ysgol Gymunedol leol sy'n canolbwyntio ar greu cysylltiadau rhwng Ysgol Uwchradd Aberteifi, Ysgol Gynradd Aberteifi a'r gymuned leol. Bydd Rheolwr Partneriaeth Gymunedol – Cymuned Aberteifi yn ymuno yng nghyfarfod nesaf y grŵp prosiect.

iii. Llesiant yn Llanbedr Pont Steffan

Adroddodd Greg Jones (GJ) fod y grŵp wedi cyfarfod ddiwethaf ar 7 Tachwedd yng Nghanolfan Llesiant Llanbedr Pont Steffan, a oedd yn caniatáu taith o amgylch y cyfleusterau i'r aelodau oedd yn bresennol. Fel rhan o'r cyfarfod, rhoddodd Tim Bray (TB) drosolwg ar ganfyddiadau cynnar y 4 gweithdy BGC, a'r cynnydd a wnaed gyda'r Fframwaith Cyflawni Cynllun Llesiant. Cafwyd cyflwyniad hefyd gan Laura Cait Driscoll (Prifysgol Cymru Y Drindod Dewi Sant) ar ganfyddiadau astudiaeth ddichonoldeb y Prosiect Ymgysylltu â Phobl Ifanc a gynhaliwyd. Cadarnhaodd GJ fod y Grŵp Cyflawni yn anelu at sefydlu grŵp llywio i archwilio'r cyfleoedd a gwmpesir yn yr astudiaeth ddichonoldeb maes o law.

Cyflwynodd Jan Batty (Iechyd Cyhoeddus Cymru) y Proffil Clwstwr Gofal Sylfaenol ar gyfer De Ceredigion, a oedd yn cynnwys gwybodaeth a fwiadwyd i roi trosolwg o rai o'r materion allweddol, ar y lefel ddaearyddol leiaf sy'n cael yr effaith fwyaf ar iechyd y clwstwr. Yn benodol, roedd ffigyrau'n awgrymu ei bod yn ymddangos bod clefyd cardiofasgwlaidd yn broblem sydd angen sylw ychwanegol yn ardal Llanbedr Pont Steffan. Yn olaf, derbyniodd y grŵp ddiweddariadau ynghylch cyflwyno Teithiau Cerdded Lles ar ddyddiau Mercher (*Wednesday Well-being Walks*) a gynhaliwyd gan Fwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda (HDdUHB) a'r Drindod Dewi Sant yn Llanbedr Pont Steffan, a'r cynnydd a wnaed fel rhan o Bartneriaeth Bwyd Ceredigion gan Ann Owen (Menter a Busnes). Cadarnhaodd GJ y bydd cyflwyniad yn y cyfarfod nesaf ar brosiectau Cronfa Ffyniant Gyffredin y DU yn Llanbedr Pont Steffan, yn y cyfarfod nesaf.

37.4

Cynllun Llesiant Lleol Ceredigion 2023-2028: Diweddariad Cyflawni'r Fframwaith ac Adborth Gweithdai

Darparodd Tim Bray (TB) adroddiad diweddarau ar y cynnydd a wnaed ar Fframwaith Llywodraethu a Chyflenwi Cynllun Llesiant Lleol 2023-28. Yn y cyfarfod diwethaf ar 4 Medi 2023, cytunodd yr aelodau i'r cynnig gan y Cadeirydd y dylid trefnu cyfres o weithdai wedi'u hwyluso yn ystod mis Hydref a Thachwedd i drafod blaenoriaethu ymhellach y tasgau sydd wedi'u cynnwys ym mhob un o amcanion ein Cynllun Llesiant. Cytunwyd ar hyn a threfnwyd pedwar gweithdy rhithiol fel y gweler isod:

- Amcan 1: Lles Economaidd – Cyfarwyddwyd gan Russell Hughes-Pickering (06.11.23)
- Amcan 2: Lles Cymdeithasol – Cyfarwyddwyd gan yr Athro Phil Kloer (16.10.23)
- Amcan 3: Lles Amgylcheddol – Cyfarwyddwyd gan Gillian Perry (23.10.23)
- Amcan 4: Lles Diwylliannol – Cyfarwyddwyd gan Dr Rhodri Llwyd Morgan (12.10.23)

Roedd pob sesiwn dwy awr yn canolbwyntio ar Amcanion Lles unigol. Y thema gyffredin a ystyriwyd ar draws yr holl sesiynau oedd mynd i'r afael â chaledi a thlodi. Nod y gweithdai oedd cynnwys aelodau mewn archwiliad manwl o bob un o'r tasgau o dan bob amcan fel y gallant flaenoriaethu ymhellach ar gyfer datblygiad tymor byr. Cynhaliwyd y gweithdai gan ddefnyddio'r platfform rhyngweithiol ar-lein *Mentimeter*, a oedd yn caniatáu casglu mewnbyn gan gyfranogwyr gan ddefnyddio *WordClouds*, *Polls*, a *Quizzes*. Nododd TB fod y platfform yn adnodd gwych o ran hwyluso casglu ymatebion ac argymhellodd y dylid defnyddio'r offeryn hwn mewn cyfarfodydd yn y dyfodol pan fo'n briodol.

Roedd fîm cymorth BGC wedi treulio peth amser yn dadansoddi'r data o'r gweithdai i lywio rhai cynigion er mwyn eu cyflawni. Rhoddodd TB grynodedb o'r prif gynigion a'r meysydd blaenoriaeth a dynnwyd o allbwn y gweithdai.

Ar draws pob sesiwn gweithdy, roedd cyfathrebu a marchnata gweithgaredd a hyrwyddo straeon newyddion da yn cael eu hystyried yn wendid, yn fewnol ac yn allanol. Cydnabuwyd bod llawer o waith da eisoes yn cael ei wneud, nad yw partneriaid a chymunedau yn ymwybodol ohonynt yn aml.

Nodwyd lle'r oedd cynrychiolwyr o Rwydwaith Cydgynhyrchu i Cymru wedi bod yn bresennol o fewn yr is-grwpiau Cyflawni, ei fod wedi cael effaith gadarnhaol ar ddatblygu mentrau. Cafodd hyn ei drafod a'i gytuno gan y Cadeiryddion.

CAM GWEITHREDU: (TB) i drafod gyda'r Rhwydwaith Cydgynhyrchu y posibilrwydd y gallent ymrwmo i fynychu pob un o'r tri grŵp Cyflawni wrth symud ymlaen.

Cynigiwyd gan y Cadeirydd fod y Bwrdd yn ystyried manteision cyfarfodydd chwarterol y BGC a oedd yn canolbwyntio ar amcan Llesiant penodol er mwyn hwyluso mynd i wraidd materion penodol sy'n ymwneud â'r thema honno. Nodwyd bod amseru ac amserlennu'r sesiynau sbotolau yn allweddol er mwyn cydlynu amserlenni adrodd y dibynnir arnynt o brosiectau mawr. O ran y cynnig i ddyrannu amcan penodol i bob cyfarfod BGC chwarterol, cododd RLM bryderon y gallai hyn arwain at gollir elfen fyw o drafod materion pwysig a chyfredol, gan gynnig bod y fformat hwn yn hytrach yn cael ei fabwysiadu ar gyfer pob cyfarfod arall.

Strwythur

O ran y strwythur cyflawni lefel uchel, rhannodd TB gynigion gyda'r grŵp ar gyfer y ddarpariaeth tymor byr yn y dyfodol (2 flynedd).

Cynigiwyd bod y Bwrdd yn cefnogi cadw'r 3 grŵp cyflenwi presennol, gyda rhai mân ddiwygiadau. Roedd strwythur y grŵp sy'n seiliedig ar leoliad wedi ac yn parhau i wasanaethu'r bwrdd yn dda yn Llanbedr Pont Steffan ac Aberteifi. Nodwyd bod eu gwaith yn canolbwyntio'n briodol ar feysydd o dlodi penodol a amlygwyd mewn astudiaethau llinell sylfaen a'i fod yn parhau'n berthnasol ac heb eu cyflawni.

Dylai grŵp prosiect Strategaeth Aberystwyth Carbon Niwtral a Datgarboneiddio ddod **yn 'Grŵp Cyflawni Hinsawdd a Natur'** er mwyn adlewyrchu natur thematig trafodaethau'r grŵp hwn, gyda'i ffocws yn symud o le unigol i ledled y sir. Awgrymwyd hefyd y dylid hefyd wrth symud ymlaen, i'r aelodau i ystyried y cynnig o nythu'n ffurfiol waith Siarter Teithio Gorllewin Cymru o fewn y grŵp hwn. – **CYTUNWYD**

Prosiect Gwella Lles Cymunedol a Mynd i'r afael â Chaledi yn Aberteifi i ddod yn **'Grŵp Cyflawni Llesiant yn Aberteifi'**. – **CYTUNWYD**

Yn yr un modd, dylid ailenwi'r grŵp Lles yn Llambod, sef Grŵp **Cyflawni Llesiant yn Llambod**. - **CYTUNWYD**

Is-grŵp Tlodi a Chaledi i barhau i gefnogi'r thema drawsbynciol ar draws pob amcan. –
CYTUNWYD

O ran lansiad ffurfiol y Cynllun Llesiant Lleol 2023-2028, cynigiwyd sefydlu grŵp Gorchwyl a Gorffen i ddatblygu hyn ymhellach, gyda chefnogaeth ac arweiniad Rhwydwaith Cydgynhyrchu Cymru.

CAM GWEITHREDU: Tîm Cefnogi BGC i gasglu enwebiadau ar gyfer Grŵp Gorchwyl a Gorffen i gefnogi'r broses gynllunio lansiad.

Maes penodol a amlygwyd ar gyfer gweithredu a ddaeth i'r amlwg drwy'r sesiynau gweithdy oedd yr angen i wella'r cysylltiadau rhwng y BGC a'r Bartneriaeth Diogelwch Cymunedol (CSP) fel is-grŵp o'r BGC

Byddai hefyd yn fanteisiol gwella dealltwriaeth o gylch gwaith Grŵp y Celfyddydau a Diwylliant a'i fecanweithiau adrodd.

CAM GWEITHREDU: TB i godi yn CSP a thrafod gyda'r Cadeirydd y cyfleodd i adrodd Aseiad / Strategaeth Strategol diweddar i'r BGC a CSP i'w gyflwyno yng nghyfarfod nesaf y BGC.

CAM GWEITHREDU: Tîm Cefnogi BGC i sefydlu statws Grŵp Celfyddydau a Diwylliant Ceredigion.

Cafodd y gweithgareddau blaenoriaeth a gynhigiwyd o allbwn y gweithdai eu hamlinellu gan TB.

Amcan 1: Gweithio gyda'n gilydd i sicrhau economi gynaliadwy sydd o fudd i bobl leol ac yn adeiladu ar gryfderau Ceredigion.

- Bydd sefydliadau BGC yn ymrwmo i feddylfryd gwaith teg, yn gosod gwaith teg wrth wraidd polisiâu a chynlluniau, yn enghreifftiau o waith teg yng Ngheredigion.
- Trwy gaffael, bydd sefydliadau'r BGC yn gwneud y defnydd gorau o gyflenwyr lleol ar gyfer ei nwyddau, ei wasanaethau a'i waith.
- Bydd BGC yn gwneud cysylltiadau clir â Bargen Twf MW a Rhanbarthol Fframwaith Economaidd ar draws ystod o feysydd a datblygu ffyrdd newydd o fesur llwyddiant economaidd.
- Byddwn yn gweithio ar y cyd, gan gynnwys y Bartneriaeth Sgiliau Rhanbarthol gan gynyddu sgiliau trigolion Ceredigion i ddiwallu anghenion lleol.

Amcan 2: Datrysiaidau cymdeithasol a gwyrdd i wella corfforol a meddyliol lechyd.

- Gweithio gyda chymunedau a'u cefnogi sydd am reoli a gwella eu hamgylchedd lleol. Grymuso pawb, gan gynnwys pobl ifanc i wella manau cymunedol a chael mynediad at fannau gwyrdd sy'n gweithio mewn ffordd rhwng cenedlaethau i greu cyfleoedd gweithredu cymdeithasol a fydd yn arwain at effaith gymunedol go iawn i wella manau cymunedol
- Bydd y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus yn ceisio cryfhau gwaith Rhaglen Ddigidol Tyfu Canolbarth Cymru i sicrhau dull cydgysylltiedig i wneud y mwyaf o'r cyfleoedd ar gyfer gwella'r seilwaith a'r cysylltedd digidol.
- Bydd cyrff cyhoeddus drwy waith y BGC yn canolbwyntio ar ac yn gweithio gyda'i gilydd i ddarparu gweithgareddau ataliol sylfaenol ac eilaidd sy'n mynd i'r afael ag lechyd

a lles.

Amcan 3: Byddwn yn gweithio gyda'n gilydd i gyflawni mentrau datgarboneiddio o fewn Ceredigion i ddiogelu a gwella ein hadnoddau naturiol.

- Manteisio i'r eithaf ar y cyfle i uwchsgilio ac ailhyfforddi ar gyfer adferiad gwyrdd.
- Ceisio diogelu a gwella iechyd a gwydnwch ein hecosystemau i fynd i'r afael â'r argyfwng natur.
- Gweithio gyda darparwyr tai a rhanddeiliaid eraill i sicrhau da tai ansawdd, ynni effeithlon a phriodol i bawb

Amcan 4: Hyrwyddo amrywiaeth ddiwylliannol a chynyddu cyfleoedd i ddefnyddio'r Cymraeg.

- Gweithio mewn partneriaeth i ddangos ymrwymiad clir i gefnogaeth a ymgorffori nodau ac amcanion y Cynllun Gweithredu Cydraddoldeb Hiliol: Cymru Gwrthhiliol.
- Bydd y BGC yn cefnogi'r strategaeth ddiwylliannol a fydd yn cynnwys partneriaid ar draws y sir.

Ychwanegodd TB y bydd y rhain yn sail i'r cynllun Cyflawni Lles Blaenoriaeth terfynol a fydd yn cael ei gyflwyno yn y cyfarfod nesaf i'w gymeradwyo.

Nododd Cathryn Morgan (CM) ei bod yn amlwg o ddarllen yr adroddiadau ar gyfer pob un o'r gweithdai bod yr elfen o dlodi yn cael ei hystyried yn gyson. Roedd y CM yn adlewyrchu y bydd yn hanfodol sicrhau bod tlodi'n parhau i fod yn ffocws hirdymor ac awgrymodd fod ysgogiad yn cael ei gynnwys i dempledi adrodd y Grwpiau Cyflawni fel atgof i fyfrio ar effaith gweithgareddau tlodi a chaledi.

Nodwyd hefyd bod angen canolbwyntio ar gydraddoldeb o ran y Gymraeg. Roedd Rhodri Llwyd Morgan (RLM) yn cefnogi hyn ac yn teimlo bod yr elfen hon o'r Cynllun wedi llithro i lawr yr agenda a cholli rhywfaint o amlygiad. Yn debyg i dlodi a chaledi, cytunwyd y dylai'r Gymraeg barhau i gael ei hystyried fel rhan o holl feysydd gwaith y BGC.

Adroddodd HLL fod cyfarfod wedi'i gynnal yn ddiweddar gyda Cadeiryddion BGC ledled Cymru a Rebecca Evans y Gweinidog Cyllid a Llywodraeth leol, lle trafodwyd y cysyniad o Fwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus leuenctid. Roedd y Bwrdd yn cefnogi'r ymrwymiad i gynyddu ymgysylltiad â phobl ifanc, a nododd HLL fod gwir angen mapio'r fforymau a'r darpariaethau sydd eisoes ar waith i bobl ifanc ddweud eu dweud er mwyn osgoi dyblygu.

Gallai hyn fod yn rhan o waith pellach gan grŵp Llanbedr Pont Steffan ar y Prosiect Ymgysylltu â Phobl Ifanc yn y dyfodol.

Yn dilyn trafodaeth gryno ynghylch yr heriau ariannol presennol cynigiodd HLL y gallai fod o fudd cynnal cyfarfod y tu allan i'r BGC i bartneriaid drafod y pwysau ariannol disgwylidig. Nododd HLL fod trefniant tebyg eisoes ar waith ym Mhowys lle mae grŵp bach o aelodau statudol BGC yn dod at ei gilydd yn anffurfiol i rannu diweddiadau ar eu sefyllfaoedd ariannol. Dywedodd Bryan Davies (BD) y byddai hyn yn ddibynnol iawn ar argaeledd swyddogion perthnasol yn sgil mynnu llwyth gwaith. O'r herwydd, awgrymwyd y gellid trefnu cyfarfod yn y flwyddyn newydd o bosibl ar ôl i setliad Llywodraeth Cymru (LIC) gael ei gyhoeddi. Yn y cyfamser, awgrymwyd y gallai TB wneud ymholiadau gyda Powys a BGC eraill yn y rhanbarth i ddysgu mwy am eu trefniadau.

CAM GWEITHREDU: TB i ystyried gwneud ymholiadau gyda BGC rhanbarthol i ddysgu mwy am eu trefniadau ar gyfer cyfarfod y tu allan i'r BGC ffurfiol i drafod yr heriau ariannol presennol.

CAM GWEITHREDU: Fersiwn wedi'i diweddarau o'r Cynllun Cyflawni â Blaenoriaeth Lles Lleol i'w chylchredeg.

37.5

Cymru Can: Ein Cenhadaeth a'n Pwrpas – Strategaeth Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol ar gyfer Cymru 2023- 2030

Adroddodd HLL fod Swyddfa Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol wedi cyhoeddi eu Strategaeth ar gyfer 2023-2030, 'Cymru Can' yn ddiweddar. Mae'r Strategaeth yn nodi 5 cenhadaeth: Gweithredu ac Effaith, Hinsawdd a Natur, Iechyd a Lles, Diwylliant a'r Gymraeg, ac Economi Llesiant. Mae pynciau, themâu neu systemau a nodwyd hefyd sy'n cysylltu'r teithiau hyn, megis y system fwyd, deallusrwydd artiffisial a digidol. Gellir darllen y strategaeth lawn yma: <https://www.futuregenerations.wales/work/cymru-can/> Atgyfnerthodd HLL yr aliniad rhwng y cenedlaethau a'r themâu hyn, a'r Cynllun Llesiant Lleol ar gyfer 2023-2028. Cynigiodd y cadeirydd y dylid estyn gwahoddiad i'r Comisiynydd FG i gyfarfod BGC yn y dyfodol.

CAM GWEITHREDU : Tîm cymorth BGC i gynnig gwahoddiad i gomisiynydd FG i fynychu cyfarfod yn y dyfodol

37.6

Diweddariad Cydlynnydd Data Rhanbarthol

Mae Gorwel yn blatfform ar y we a ariennir gan grant rhanbarthol LIC i BGC yn y rhanbarth i gynorthwyo nid yn unig wrth gynhyrchu'r Asesiadau Llesiant Lleol, ond i ganiatáu i ddefnyddwyr gydweithio a rhannu gwybodaeth am brosiectau a chasglu gwybodaeth fwy lleol fel canlyniadau grwpiau ffocws ac arolygon. Adroddodd TB mai'r gobaiith yw y bydd y dangosfwrdd ar gael i'w gyflwyno i aelodau BGC erbyn y cyfarfod nesaf, a fydd yn rhoi syniad o'r swyddogaethau sydd ar gael ac yn amlinellu sut y gall y platfform gefnogi a hwyluso gwaith y BGC.

CAM GWEITHREDU: Cyflwyniad i ddangosfwrdd Gorwel i'w gyflwyno yng nghyfarfod nesaf y BGC.

37.7

Ailsefydlu Ffoaduriaid a Rhannu Lloches

Mae'r is-grŵp Ailsefydlu Ffoaduriaid yn parhau i gwrdd bob chwarter. Mae Cyngor Sir Ceredigion yn cael ei ariannu gan Lywodraeth y DU i gefnogi Ukrainians am 12 mis, Affghaniciaid am 3 blynedd a Syriaid am 5 mlynedd. Ar hyn o bryd, mae 22 o deuluoedd (18 o'r Wcráin, 3 o Syria ac 1 o Afghanistan) yn cael eu cefnogi'n weithredol.

Roedd 2 deulu o Afghanistan wedi ailsefydlu i Geredigion ym mis Rhagfyr 2021 ac Ebrill 2022. Yn anffodus, daeth 1 o'r teuluoedd yn ddigartref oherwydd bod angen i'r landlord werthu'r tŷ. Ers mis Chwefror 2023, mae 6 teulu ffoaduriaid wedi bod yn ddigartref, neu mewn perygl o fod yn ddigartref. Mae gan bob teulu blant. Nododd Bryan Davies (BD) y bydd Cyngor Sir Ceredigion yn trafod y premiwm ail gartrefi maes o law. Y gobaiith yw y bydd hyn yn cael effaith gadarnhaol, lle gall cartrefi gael eu rhyddhau os nad ydynt yn cydymffurfio ag amodau cynllunio neu os nad ydynt yn byw ynddynt.

Mae Rhentu Doeth Cymru yn helpu'r rhai sy'n gosod neu'n rheoli eiddo rhent yng Nghymru i gydymffurfio â rhwymedigaethau Deddf Tai (Cymru) 2014 ac mae'n rhoi cyngor ar rentu cartrefi diogel ac iach. Nodwyd nad yw ceiswyr lloches yn elwa o'r canllawiau hyn, ac felly mae gwaith ar y gweill ar hyn o bryd i sicrhau bod ceiswyr lloches yn cael eu cartrefu mewn llety addas.

37.8

Gwasanaeth Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru: Cyflwyniad i'r Cynllun Rheoli Risg Cymunedol 2040

Cyflwynodd Iwan Cray (IC) Gynllun Rheoli Risg Cymunedol Gwasanaeth Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru (CRMP) 2024, sydd allan ar hyn o bryd ar gyfer ymgynghori. Yn unol â'r canllawiau a nodir ym Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2009, mae gan MWWFRS ddyletswydd i sefydlu Cynllun Rheoli Risg Cymunedol sy'n sicrhau cynnydd yn erbyn amcanion, gwell ansawdd ac argaeledd gwasanaethau, gostyngiad mewn anghydraddoldeb wrth gyrchu gwasanaethau,

datblygu cynaliadwy, gwell effeithlonrwydd ac arloesedd.

Mewn blynyddoedd blaenorol, mae'r Gwasanaeth wedi cynhyrchu dau Gynllun, sef, Cynllun Strategol pum mlynedd yn amlinellu Ymrwymadau hirdymor y Gwasanaeth a Chynllun Gwella Busnes Blynyddol yn amlinellu Amcanion Gwella a Lles y Gwasanaeth. Yn dilyn penderfyniad i ddiwygio trefniadau cynllunio, cyflwynwyd Cynllun Rheoli Risg Cymunedol 2040. Mae'r CRMP yn tynnu sylw at sut mae'r Gwasanaeth yn bwriadu mynd i'r afael â'r risgiau, y bygythiadau a'r heriau sy'n wynebu cymunedau a chynigion ar sut i'w bodloni a'u lleihau, gan sicrhau bod asedau ac adnoddau'n cael eu defnyddio'n llwyddiannus.

Er mwyn cyflawni gweledigaeth y Gwasanaeth i ddarparu'r Gwasanaeth Tân ac Achub gorau posibl ar gyfer cymunedau canolbarth a gorllewin Cymru, mae MWWFRS wedi nodi nifer o ymddygiadau a galluogwyr a fydd yn cefnogi cyflawni'r blaenoriaethau a'r amcanion a amlinellir yn y Cynllun. Mae'r ymgynghoriad ar ddrafft CRMP 2040 ar agor am ddeg wythnos, gan gau ddydd Llun 15 Ionawr 2024. Ar ôl ystyried yr adborth i'r ymgynghoriad, adroddodd IC fod disgwyl i'r Cynllun terfynol gael ei gyhoeddi ym mis Ebrill 2023.

37.9	Adborth gan Bwyllgor Trosolwg a Chraffu Cyngor Sir Ceredigion
Ni chafwyd trafodaeth ynglŷn ag adborth gan Bwyllgor Trosolwg a Chraffu Cyngor Sir Ceredigion, ond nododd HLL fod cofnodion y cyfarfod wedi'u llwytho i dudalen we y BGC er mwyn cyfeirio atynt.	
37.10	Unrhyw fater arall
Ni chodwyd unrhyw faterion eraill.	
37.11	Dyddiadau'r cyfarfod nesaf:
4 Mawrth 2024, 14:00-16:00 3 Mehefin 2024, 14:00-16:00 16 Medi 2024, 14:00-16:00 2 Rhagfyr 2024, 14:00-16:00	

Crynodeb o'r Camau Gweithredu	
Gillian Perry i ystyried blaenoriaethau'r Gronfa Ffyniant Gyffredin fel potensial i gefnogi elfennau o waith y grŵp prosiect.	Gillian Perry
Cytunodd GD i wneud ymchwil pellach a rhannu'r wybodaeth hon gydag aelodau maes o law.	Dr Gemma Delafield
BD a GD i rannu rhagor o wybodaeth am Ymddiriedolaethau Tir Cymunedol a'r holl aelodau BGC i ddarparu unrhyw adborth cymunedol ychwanegol ar y gwaith hwn i GD.	Bethan Davies, Gemma Delafield
GD i weithio gyda Rhwydwaith Cydgynhyrchu Cymru i ymgymryd ag ymgysylltu pellach â'r gymuned.	Gemma Delafield
TB i drafod y posibilrwydd o ymrwmo i fynychi pob un o'r tri grŵp Cyflawni gyda'r Rhwydwaith Cydgynhyrchu wrth symud ymlaen.	TB
Tîm Cefnogi BGC i gasglu enwebiadau ar gyfer Grŵp Gorchwyl a Gorffen i gefnogi'r broses gynllunio Lansio.	Tîm Cefnogi BCG, Pawb
Darganfyddiadau o Asesiad Strategaeth CSP i gael eu cyflwyno yn y cyfarfod BGC nesaf.	Tîm Cefnogi BCG, Cadeirydd CSP
Mae'r Tîm Cefnogi BGC wedi sefydlu statws Grŵp y Celfyddydau a Diwylliant Ceredigion.	Tîm Cefnogi BCG
TB i wneud ymholiadau gyda BGC eraill yn y rhanbarth i ddysgu am eu	Tim Bray

trefniadau ar gyfer cyfarfod y tu allan i'r BGC i drafod yr heriau ariannol presennol.	
Fersiwn wedi'i diweddarau o'r Fframwaith Cyflawni Cynllun Lles Lleol i'w gylchredeg.	Tîm Cefnogi BCG
Cyflwyniad i ddangosfwrdd Gorwel i'w gyflwyno yng nghyfarfod nesaf y BGC.	Neil Coetsee, Tim Bray
Cam Gweithredu: Tîm cymorth BGC i estyn gwahoddiad i Gomisynydd FG i fynychu cyfarfod yn y dyfodol.	TB

DRAFT